

دانشگاه علوم پزشکی کرمان

دانشکده بهداشت

پایان نامه مقطع کارشناسی ارشد رشته اپیدمیولوژی

عنوان:

بررسی ارتباط بین مصرف اپیوم (تریاک) و مشتقات آن و ابتلا به سرطان مثانه در شهر شیراز

توسط:

مرتضی اکبری

استاد راهنما:

دکتر علی اکبر حق دوست

دکتر نرگس خانجانی

استاد مشاور آماری:

دکتر محمد رضا بانثی

سال تحصیلی: ۹۳-۱۳۹۲

Title:

**The Assosiation between Opium Consumption and
Bladder Cancer in Shiraz
A Case-Control Study**

A Thesis Presented to

The Graduate Studies

By:

Morteza Akbari

In Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree Master of Science in:

Epidemiology

Advisors:

Dr. Ali Akbar Haghdoost

Dr. Narges Khanjani

Dr. Mohammad Reza Baneshi

Health Faculty

Kerman University of Medical Sciences

February 2015

چکیده:

هدف:

سرطان مثانه یکی از انواع سرطان های سلول های پوششی و دومین سرطان شایع دستگاه ادراری- تناسلی است. این بیماری هشتمین علت مرگ ناشی از سرطان ها و مسئول ۳ درصد از کل تومورها می باشد. با توجه به مصرف روز افزون مواد اپیوئیدی در ایران و به ویژه در استان های شرقی و جنوبی از جمله استان فارس و ارتباط این مواد با بروز برخی سرطان ها، پژوهش حاضر با هدف بررسی ارتباط بین مصرف اپیوم و ابتلا به سرطان مثانه انجام پذیرفت.

مواد و روش ها:

در این مطالعه مورد شاهدی همسان شده فردی در شهر شیراز (واقع در جنوب ایران) تعداد ۱۹۸ بیمار مبتلا به سرطان مثانه و ۳۹۶ فرد سالم (همسان شده از نظر سن و جنس و محل سکونت (شهر، روستا)) مورد بررسی قرار گرفتند. متغیرهای (مصرف اپیوم و مشتقات آن، سیگار، الکل و رژیم غذایی) با استفاده از یک پرسشنامه ساختار یافته معتبر و پایا در مطالعه جمع آوری گردید. جهت بررسی ارتباط بین متغیرهای ذکر شده از رگرسیون لجستیک شرطی استفاده شد.

یافته ها:

۲۱/۷ درصد (۴۳ نفر) از موردها سابقه مصرف اپیوم را داشته اند. در حالی که این میزان در شاهد ها ۴/۵ درصد (۱۸ نفر) بود. مصرف اپیوم و مشتقات آن، خطر بروز سرطان مثانه را ۳/۸ برابر افزایش می داد (OR=۳/۸ CI: ۱/۲-۱۱/۸). همچنین یک ارتباط قابل ملاحظه دز- پاسخ بین مصرف تجمعی اپیوم و مشتقات آن با شانس ابتلا به سرطان مثانه مشاهده گردید (OR=۴/۹۰ (۱/۰۹-۲۱/۹۹). نتایج نشان داد که در آنالیز دو متغیره مقدار مصرف روزانه اپیوم دارای نسبت شانس (۳/۴۷-۲۰/۷۸) (OR=۸/۴۹ می باشد، اما بعد از تعدیل اثرات بالقوه مخدوش کنندگی برخی از متغیرها از قبیل متغیرهای تغذیه ای، سیگار و الکل، نسبت شانس تعدیل شده به (OR=۲/۴۸ (۰/۶۵-۹/۴۶) کاهش یافت. همچنین افزایش مدت زمان مصرف اپیوم نیز ارتباط مؤثری با شانس ابتلا به سرطان مثانه داراست (OR=۶/۰۴ (۱/۰۵-۳۴/۷۳).

۵۱/۵ درصد (۱۰۲ نفر) از موردها سیگاری بودند، در صورتیکه در شاهد ها این میزان ۲۰/۷ درصد (۸۲ نفر) بود. مصرف سیگار هم در آنالیز دو متغیره (OR=۴ (۲/۷-۵/۹) و هم در آنالیز چند متغیره (OR=۲/۶ (۱/۴-۵/۰) ارتباط معناداری با شانس ابتلا به سرطان مثانه داشت. ۱۲/۱ درصد (۲۴ نفر) از موردها و ۴/۵ درصد (۱۶ نفر) از شاهد ها سابقه مصرف الکل را گزارش دادند. اگر چه در آنالیز دو متغیره ارتباط معنی داری آماری مشاهده گردید (OR=۳/۵ (۱/۷-۷/۱)، اما در آنالیز چند متغیره هیچ ارتباط معنی دار آماری مشاهده نگردید (OR=۲/۸ (۰/۷-۱۰/۵).

نتیجه گیری:

نتایج این مطالعه نشان داد که مصرف اپیوم می تواند به عنوان یک عامل خطر قوی برای سرطان مثانه در ایران در نظر گرفته شود. با توجه به شیوع گرایش به مواد مخدر و مصرف بالای اپیوم ها در کشور به ویژه در استان هایی همچون فارس، لزوم اقدامات و استراتژی های پیشگیرانه به منظور افزایش آگاهی های جامعه جهت کاهش گرایش به این مواد و همچنین تدوین رویکردهای حمایتی برای درمان جایگزینی و نگهدارنده ضروری به نظر می رسد.

واژه های کلیدی: مورد شاهی، اپیوم، عامل خطر، سرطان مثانه، شیراز

Abstract

Background:

Bladder cancer is a type of cancer of epithelial cells and is the second most common cancer of the genital tract. It is the eighth leading cause of death from cancer and is responsible for 3% of all tumors. Due to the increasing use of opioids in the Iran, particularly in the eastern and southern provinces such as the fars province, and the relationship between this materials and the incidence of some cancers, the present study was conducted to investigate the association between the consumption of and bladder cancer.

Methods:

In a matched case-control study in shiraz (located in south of Iran), 198 patients with bladder cancer and 396 healthy people (matched in terms of age, sex and residence (urban/rural)) were recruited. Variables (using opium and its derivatives, smoking, alcohol use and diet) were collected using a structured questionnaire .Conditional logistic regression models were used to assess the above mentioned association.

Results:

21.7 % (43) of the cases had a history of opium. Whereas 5.4 % of controls (n = 18) were opium user. Opium use was associated with an increased risk of bladder cancer with an adjusted OR 3.8 (95 % CI: 1.2 – 12.0). Also a very strong dose-response relation was observed between consumption of O&D and the incidence of bladder cancer. OR = 4.90 (95% CI: 1.09- 21.99). Univariate analysis showed that amount of daily use of opium, was associated with an increased risk of bladder cancer with an odds ratio OR = 8.49 (95% CI: 3.47- 20.78).but after adjustment for potential confounding variables, such as nutrition, smoking and alcohol, the adjusted odds ratio decreased, to 6.04 (95% CI: 1.05-

34.73). Around 51.5 % (102) of the cases were cigarette smokers, whereas this frequency was 20.7% (82 patients) among controls. Smoking in the univariate analysis OR = 4 (95% CI: 2.7 - 5.9). and multivariate analysis OR = 2.6 (95% CI: 1.4- 5.0). significantly related to the incidence of bladder cancer. 12.1% (24) of the cases and 4.5 percent (16) of controls reported a history of alcohol . although statistically significant association was observed in the univariate analysis OR = 1.7 (95% CI: 1.7- 7.1). in multivariate analysis there was no significant statistical relationship OR = 2.8 (95% CI: 0.7- 10.5).

Conclusions:

The results of this study showed that consumption of opium can be a strong risk factor for bladder cancer in Iran. With respect to high prevalence of drug trends and use of opium in the country, particularly in the provinces of Fars, It seems the necessary preventive measures and strategies to increase community awareness and develop approaches to reduce the tendency of the material support for alternative therapies and maintenance are essential.

Key Words: Opium use, Risk factor, Bladder cancer, Case-control, Shiraz